

Rodziny są kompasem, który nas prowadzi. Są inspiracją do wznoszenia się na wyżyny i naszego komfortu, gdy czasami słabniemy – Brad Henry

Damian Nowak

(dane teleadresowe w wiadomości)

Warszawa, 18 lipca 2026 r.

Szanowna Pani

Renata Kurlanc

**Dyrektor Departamentu Wychowania i Profilaktyki
Ministerstwo Edukacji Narodowej**

al. Jana Chrystiana Szucha 25, 00-918 Warszawa

Szanowna Pani

Dorota Łopalewska

**Dyrektor Departamentu Spraw Rodzinnych
i Nieletnich**

Ministerstwo Sprawiedliwości

al. Ujazdowskie 11, 00-950

Do wiadomości:

Szanownej Pani

Doroty Gierej

Zastępcy Dyrektora Departamentu Demografii

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzkiej 1/3/5 w Warszawie

UZUPEŁNIENIE PETYCJI

w zakresie stworzenia platformy internetowej podnoszącej kompetencje rodziców

W nawiązaniu do petycji z dnia 22 lutego 2026 r. w zakresie stworzenia platformy internetowej podnoszącej kompetencje rodziców, przekazanej do Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Edukacji Narodowej, wnoszę o potraktowanie niniejszego pisma jako jej uzupełnienia i doprecyzowania oraz o ewentualne opublikowanie, jeśli jest to wymagane prawem.

Uzupełnienie dotyczy dwóch wzajemnie powiązanych ze sobą kwestii. Po pierwsze, należy wskazać na możliwość wykorzystania istniejącej publicznej platformy NAVOICA do stworzenia bazy kursów dla rodziców, przy jednoczesnym wykorzystaniu zasięgu aplikacji mObywatel do upowszechnienia kursów. Po drugie, należy doprecyzować postulat systemowego wyodrębnienia w Kodeksie postępowania cywilnego szczególnego, ustawowo nazwanego podtypu dowodu z dokumentu – certyfikatu ukończenia kursu z zakresu kompetencji rodzicielskich.

Podtrzymuję zasadniczy cel petycji, w tym potrzebę powiązania publicznej edukacji rodzicielskiej z postępowaniami rodzinnymi. W miejsce przykładowego brzmienia przepisu przedstawionego w petycji pierwotnej proponuję następujące brzmienie:

***Art. 243³ k.p.c.** W sprawach ze stosunków z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego certyfikat ukończenia kursu z zakresu kompetencji rodzicielskich, wydany przez organ państwowy lub państwową jednostkę organizacyjną albo za pośrednictwem platformy edukacyjnej utworzonej, prowadzonej lub wskazanej przez taki organ lub jednostkę, stanowi dowód podnoszenia kompetencji rodzicielskich przez osobę, której został wydany.*

UZASADNIENIE

I. NAVOICA jako wariant wdrożenia oraz mObywatel jako kanał upowszechnienia

Petycja pierwotna posługiwała się pojęciem stworzenia platformy internetowej. Postulat ten należy rozumieć przede wszystkim funkcjonalnie: celem jest zapewnienie rodzicom powszechnego, bezpłatnego lub możliwie taniego dostępu do rzetelnej edukacji, a nie konieczność budowa od podstaw kolejnego systemu informatycznego. Po analizie istniejącej infrastruktury zasadne jest wskazanie platformy NAVOICA jako jednego z podstawowych wariantów realizacji petycji.

NAVOICA jest ogólnopolską platformą bezpłatnych kursów internetowych typu MOOC, stworzoną przez Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie ministra właściwego do spraw nauki. Platforma posiada rozwiązania potrzebne do realizacji postulatów: obsługuje materiały tekstowe, nagrania, ćwiczenia, quizy i testy, monitoruje postępy uczestników oraz generuje elektroniczne certyfikaty. Jest przy tym rozwiązaniem skalowalnym, przygotowanym do obsługi rosnącej liczby użytkowników. Według danych OPI PIB na dzień 23 października 2024 r. na platformie zarejestrowano 227 091 kont i wydano 164 711 zaświadczeń, a katalog obejmował 178 kursów z 20 obszarów tematycznych¹.

Wykorzystanie NAVOICA ograniczyłoby koszty i ryzyka techniczne, ponieważ środki publiczne mogłyby zostać przeznaczone przede wszystkim na opracowanie programów, nagrań, testów, kazusów, aktualizację treści, dostępność cyfrową oraz ocenę skuteczności kursów. Kierunek ten pozostaje zgodny z aktualnym wykorzystaniem platformy do rozwoju kompetencji osób dorosłych – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego prowadzi projekt poświęcony rozszerzaniu oferty uczelni w tym zakresie za pośrednictwem NAVOICA².

Jednocześnie NAVOICA, mimo wartościowej infrastruktury i kilkuletniego rozwoju, pozostaje stosunkowo mało znana w powszechnym obiegu społecznym, zwłaszcza poza środowiskiem akademickim i grupą osób aktywnie poszukujących kursów internetowych. Nie ma publicznego, reprezentatywnego badania rozpoznawalności jej marki, jednak skala zarejestrowanych kont wskazuje, że platforma nie osiągnęła jeszcze zasięgu właściwego masowym usługom cyfrowym państwa. Wprowadzenie kursów dotyczących rodzicielstwa otworzyłoby NAVOICA na grupę odbiorców wielokrotnie szerszą niż jej dotychczasowe podstawowe środowisko użytkowników.

W tym celu zasadne jest wykorzystanie popularności aplikacji mObywatel. W czerwcu 2026 r. liczba jej użytkowników osiągnęła ponad 12 milionów. mObywatel mógłby pełnić rolę publicznego kanału dostępu i promocji: zawierać odrębną usługę lub kafel „Kompetencje rodzicielskie”, kierować do właściwej ścieżki na NAVOICA oraz informować o dobrowolnych kursach w części dotyczącej rodziny i edukacji. Nie wymagałoby to przenoszenia całej treści kursów do aplikacji³.

W dalszej perspektywie można rozważyć także możliwość prezentowania albo weryfikowania certyfikatu w mObywatelu. Nie jest to rozwiązanie obce kierunkowi rozwoju aplikacji: w 2026 r. otwarto drogę do udostępniania w niej m.in. dyplomów uczelni i dokumentów zawodowych. Połączenie mObywatela jako rozpoznawalnego punktu kontaktu obywatela z państwem z NAVOICA jako właściwym środowiskiem edukacyjnym pozwoliłoby wykorzystać mocne strony obu systemów. Popularność mObywatela

¹Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy, NAVOICA. Polska platforma edukacyjna oferująca kursy typu MOOC, Warszawa 2024, s. 27–30 i 71–72; według danych na 23 października 2024 r. platforma miała 227 091 zarejestrowanych użytkowników i wydała 164 711 zaświadczeń, <https://opi.org.pl/wp-content/uploads/2024/11/NAVOICA-MONOGRAFIA-web.pdf> (dostęp: 15.07.2026 r.).

²Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Informacje o projekcie „Wsparcie oferty uczelni w zakresie rozwoju kompetencji osób dorosłych za pośrednictwem platformy NAVOICA”, <https://www.gov.pl/web/nauka/informacje-o-projekcie-wsparcie-oferty-uczelni-w-zakresie-rozwoju-kompetencji-osob-doroslych-za-posrednictwem-platformy-navoica> (dostęp: 15.07.2026 r.).

³Ministerstwo Cyfryzacji, 12 milionów mObywateli. Cyfrowe usługi zmieniają Polskę, 26.05.2026 r., <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/12-milionow-mobywateli-cyfrowe-uslugi-zmieniaja-polske> (dostęp: 15.07.2026 r.).

przyczyniłaby się do upowszechnienia NAVOICA, zaś istniejąca infrastruktura NAVOICA pozwoliłaby uniknąć kosztownego dublowania funkcji⁴.

Kursy rodzicielskie powinny być wyodrębnione w czytelną ścieżkę tematyczną i obejmować w szczególności komunikację z dzieckiem odpowiednią do jego wieku, rozwój emocjonalny, ochronę dziecka przed konfliktem rodziców, współpracę rodzicielską po rozstaniu, bezpieczeństwo cyfrowe oraz podstawowe informacje o obowiązkach rodzicielskich, unikanie konfliktu lojalnościowego, wprowadzanie małoletnich w zagadnienia finansowe np. kieszonkowe. Materiały powinny powstawać z udziałem psychologów, pedagogów, psychiatrów dziecięcych, prawników rodzinnych i praktyków pomocy społecznej, mediatorów, a ich jakość powinna podlegać publicznej weryfikacji.

II. Systemowe wyodrębnienie certyfikatu jako szczególnego podtypu dowodu z dokumentu

Celem proponowanego art. 243³ k.p.c. nie jest stworzenie samej możliwości dołączenia certyfikatu do akt. Taka możliwość istnieje już na zasadach ogólnych. Art. 243¹ k.p.c. odnosi przepisy oddziału o dokumentach do dokumentów zawierających tekst i umożliwiającymi ustalenie wystawcy, a art. 243² k.p.c. stanowi, że dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub do nich dołączone są dowodami bez wydawania odrębnego postanowienia. Następnie kodeks wyodrębnia m.in. dokumenty urzędowe i prywatne oraz określa ich znaczenie dowodowe⁵.

Istota postulatu jest inna: Ustawodawca powinien wprost nazwać certyfikat ukończenia kursu z zakresu kompetencji rodzicielskich i określić, czego jest on dowodem. W ten sposób powstałby szczególny podtyp dowodu z dokumentu, właściwy sprawom ze stosunków z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego. Normatywne wyróżnienie nie byłoby zbędnym powtórzeniem ogólnej zasady dopuszczalności dowodu z dokumentu, lecz typizacją dowodu ze względu na jego źródło, treść oraz szczególną funkcję społeczną.

Umieszczenie przepisu bezpośrednio po art. 243² k.p.c. jest systemowo uzasadnione. Art. 243¹ określa zakres zastosowania przepisów o dokumentach, art. 243² ustanawia ogólną regułę procesową dotyczącą dokumentów złożonych do akt, natomiast nowy art. 243³ wskazywałby szczególny, ustawowo nazwany dokument i jego przedmiot dowodzenia, zanim kodeks przechodzi do ogólnych kategorii dokumentu urzędowego i prywatnego. Przepis zawiera jedną samodzielną myśl i jest jednozdaniowy, co odpowiada § 55 Zasad techniki prawodawczej.⁶

Sformułowanie „stanowi dowód **podnoszenia** kompetencji rodzicielskich” jest zamierzone. Certyfikat nie ma przesądzać, że dana osoba osiągnęła określony poziom kompetencji, prawidłowo wykonuje władzę rodzicielską albo w każdym obszarze działa zgodnie z dobrem dziecka. Ma jednak ustawowo potwierdzać fakt, że osoba ukończyła publicznie autoryzowany kurs i podjęła zweryfikowane działania edukacyjne **ukierunkowane na podnoszenie tych kompetencji**. Użycie formy niedokonanej „podnoszenia” oddaje procesowy i rozwojowy charakter tej aktywności.

Przepis nadawałby certyfikатовi realną rangę dowodową, a nie jedynie promocyjną. Nie ustanawiałby domniemania bycia dobrym rodzicem ani nie rozstrzygałby wyniku sprawy, lecz prawnie wiązałby określony dokument z wykazaniem określonej okoliczności. Znaczenie tej okoliczności dla rozstrzygnięcia, wiarygodność dokumentu oraz jego relacja do innych dowodów nadal podlegałyby ocenie sądu na podstawie całokształtu materiału. Sąd mógłby więc dostrzec aktywność edukacyjną rodzica, nie zastępując nią opinii OZSS, opinii biegłych, wywiadu kuratora, zeznań ani oceny rzeczywistego sposobu wykonywania obowiązków rodzicielskich.

⁴Ministerstwo Cyfryzacji, Nowe funkcjonalności w mObywatelu – dyplomy, dokumenty zawodowe i elektroniczne poparcie wyborcze, 23.06.2026 r., <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/nowe-funkcjonalnosci-w-mobywatelu--dyplomy-dokumenty-zawodowe-i-elektroniczne-poparcie-wyborcze> (dostęp: 15.07.2026 r.).

⁵Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, tekst jedn. Dz.U. z 2026 r. poz. 468, art. 243¹, art. 243², art. 244 i art. 245, <https://eli.gov.pl/eli/DU/2026/468/ogl> (dostęp: 15.07.2026 r.).

⁶§ 55 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, tekst ujednolicony uwzględniający Dz.U. z 2026 r. poz. 100, <https://rcl.gov.pl/wp-content/uploads/2026/02/tekst-ujednolicony-ztp.pdf> (dostęp: 15.07.2026 r.).

Ustawowe nazwanie dowodu pełniłoby trzy funkcje. Po pierwsze, porządkowałoby praktykę i przeciwdziałało zarówno całkowitemu pomijaniu certyfikatu, jak i jego nadinterpretacji. Po drugie, stanowiłoby jasny sygnał dla sądów, pełnomocników, kuratorów, mediatorów i rodziców, że dobrowolna edukacja rodzicielska jest okolicznością prawnie doniosłą. Po trzecie, tworzyłoby silny bodziec do korzystania z kursów jeszcze przed eskalacją konfliktu rodzinnego.

Ograniczenie źródła certyfikatu do organu państwowego, państwowej jednostki organizacyjnej albo platformy przez taki podmiot utworzonej, prowadzonej lub wskazanej chroniłoby rangę nowego dowodu. Zapobiegałoby sytuacji, w której takie samo znaczenie uzyskiwałyby przypadkowe, nieweryfikowane certyfikaty komercyjne. Jednocześnie sformułowanie jest na tyle szerokie, aby objąć zarówno platformę prowadzoną bezpośrednio przez organ administracji rządowej, jak i system obsługiwany przez państwowy instytut, uczelnię albo inną państwową jednostkę organizacyjną.

Szczegółowe warunki wydawania certyfikatu, w tym sposób identyfikacji uczestnika, minimalny zakres kursu, wymiar czasowy, test końcowy, pytania kazusowe, próg zaliczenia oraz możliwość elektronicznej weryfikacji autentyczności powinny zostać określone w przepisach regulujących platformę albo w akcie wykonawczym. Nie powinny obciążać jednozdaniowego przepisu kodeksowego, którego zadaniem jest wyodrębnienie typu dowodu i określenie jego podstawowego znaczenia.

III. Uwarunkowania prawnoporównawcze

Wskazane w petycji pierwotnej przykłady angielskich bezpłatnych kursów oraz amerykańskich programów wspomagających rodziców w toku rozwodu można uzupełnić o konkretne rozwiązania ustawowe. Nie są one identyczne z proponowanym art. 243³ k.p.c., lecz pokazują, że ustawowe powiązanie edukacji rodzicielskiej, publicznej autoryzacji programu oraz postępowania sądowego jest rozwiązaniem stosowanym i utrwalonym.

Najbliższym funkcjonalnie przykładem jest prawo stanu Floryda. § 61.21 Florida Statutes przewiduje zatwierdzany przez Department of Children and Families kurs Parent Education and Family Stabilization Course, co najmniej jeden program internetowy dostępny w całym stanie oraz obowiązek złożenia sądowi dowodu ukończenia kursu przed wydaniem końcowego orzeczenia. Ustawodawca wyraźnie łączy więc państwowo zatwierdzony kurs, dokument potwierdzający jego ukończenie i postępowanie rodzinne. Jednocześnie chroni treść wypowiedzi uczestników przed wykorzystaniem jej do rozstrzygnięcia sprawy⁷.

W Arizonie przepisy art. 25-351–25-355 Arizona Revised Statutes wyodrębniają odrębny ustawowy program edukacji w sprawach rodzinnych dotyczący wpływu sporu na dzieci. W sprawach o: rozwód, separację, unieważnienie małżeństwa oraz w określonych postępowaniach dotyczących rodzicielstwa sąd, co do zasady nakazuje ukończenie programu; nieprzestrzeganie obowiązku może prowadzić do odmowy udzielenia żądanego rozstrzygnięcia, ukarania za obrazę sądu lub zastosowania innej odpowiedniej sankcji⁸.

Prawo stanu Utah ustanawia obowiązkowe kursy orientacyjne i rodzicielskie dla stron postępowań rozwodowych posiadających małoletnie dzieci, a w określonych sprawach dotyczących pieczy i czasu rodzicielskiego pozwala sądowi skierować rodziców do takiej edukacji. W Anglii i Walii Children Act 1989 przewiduje z kolei możliwość wydawania przez sąd „activity directions” i „activity conditions”, zobowiązujących rodziców do udziału w działaniach służących poprawie realizacji kontaktów i odpowiedzialności rodzicielskiej.⁹¹⁰

⁷ Florida Statutes, § 61.21 – Parenting course authorized; fees; required attendance authorized; contempt, https://www.leg.state.fl.us/Statutes/index.cfm?App_mode=Display_Statute&URL=0000-0099/0061/Sections/0061.21.html (dostęp: 15.07.2026 r.).

⁸ Arizona Revised Statutes, §§ 25-352 i 25-353, <https://codes.findlaw.com/az/title-25-marital-and-domestic-relations/az-rev-st-sect-25-352/> (dostęp: 18.07.2026 r.).

⁹ Children Act 1989, sections 11A–11G, w brzmieniu nadanym przez Children and Adoption Act 2006, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/41/part/II/> (dostęp: 18.07.2026 r.).

¹⁰ Utah Code, §§ 81-4-105 i 81-9-203, <https://le.utah.gov/xcode/Title81/Chapter4/81-4-S105.html> oraz <https://le.utah.gov/xcode/Title81/Chapter9/81-9-S203.html> (dostęp: 15.07.2026 r.).

Na tle tych rozwiązań proponowany model polski jest umiarkowany. W pierwszym etapie zachowuje dobrowolność kursów, a jednocześnie nadaje ich ukończeniu ustawowo określone znaczenie dowodowe. Nie uzależnia wydania orzeczenia od posiadania certyfikatu, lecz promuje aktywne i odpowiedzialne podnoszenie wiedzy rodzicielskiej. Zagraniczne regulacje potwierdzają, że edukacja rodziców może być elementem polityki wymiaru sprawiedliwości, a dokumentowanie jej ukończenia może pozostawać bezpośrednio związane z postępowaniem sądowym.

IV. Podsumowanie

Uzupełnienie urealnia sposób wykonania petycji bez osłabiania jej systemowego celu. NAVOICA może zapewnić gotową, skalowalną infrastrukturę do prowadzenia kursów, natomiast mObywatel dzięki masowemu zasięgowi może stać się skutecznym kanałem ich upowszechnienia. Taki model pozwala wykorzystać istniejące zasoby państwa, ograniczyć koszty i jednocześnie zwiększyć rozpoznawalność NAVOICA.

Proponowany art. 243³ k.p.c. stanowiłby natomiast konieczne dopełnienie prawne platformy. Wyodrębniłby szczególny, właściwy sprawom rodzinnym podtyp dowodu z dokumentu i nadawał certyfikatowi rangę, której nie zapewnia sama techniczna możliwość dołączenia go do akt. Certyfikat byłby dowodem procesu podnoszenia kompetencji rodzicielskich, bez automatycznego przesądzania o ogólnej ocenie rodzica.

Połączenie powszechnie dostępnej edukacji, państwowej weryfikacji kursów, rozpoznawalnego kanału cyfrowego oraz ustawowo nazwanego dowodu może stworzyć spójny mechanizm prewencyjny. Państwo nie ograniczałoby się wówczas do reagowania na zaawansowany konflikt rodzinny, lecz aktywnie wspierałoby rodziców w zdobywaniu wiedzy, zanim skutki konfliktu dotkną dzieci.

Oświadczam, że wyrażam zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych osobowych podmiotu wnoszącego petycję, w tym mojego imienia i nazwiska, oraz na opublikowanie pełnej treści niniejszego uzupełnienia łącznie z petycją z dnia 22 lutego 2026 r.

Z wyrazami szacunku
/-/ Damian Nowak